

LBRIS

We know
books

STAREȚUL DIONISIE

DUHOVNICUL
DE LA
SFÂNTUL
MUNTE
ATHOS

vol. II

Lumea în vremurile de pe urmă

EDITURA FAMILIA ORTODOXĂ

2012

tualele lipsuri sau neajunsuri din prezentul volum, care, acolo unde există, se datorează în exclusivitate editorilor.

Orice informații, scrisori, casete, fotografii, însemnări și mărturii referitoare la viața și învățăturile Părintelui Dionisie sunt binevenite pentru a îmbogăți conținutul volumelor dedicate Starețului de la Colciu. Ele pot fi trimise pe adresa Chilia Sf. M. Mc. Gheorghe, Karies, 63086, P.O. BOX 25, Greece, Athos.

CUPRINS

<i>Prolog</i>	5
1. Viața duhovnicească	7
2. Vremurile din urmă	23
3. Antihrist	63
4. 666 – Numărul fiarei	71
5. Uniunea Europeană	87
6. Televizorul	105
7. Taina cununiei	129
8. Viața de familie	143
9. Creșterea copiilor	179
10. Muzica bizantină	193
11. Pagini de jurnal (II)	213
12. Diverse (II)	219
13. A doua sută de capete ale Starețului Dionisie	225
<i>Notă asupra ediției</i>	243

absolute, care o poate angaja fie pe calea binelui, fie pe cea a pericolelor extreme.

Părintele Dionisie vrea, prin urmare, să ne facă conștienți de cele ce se întâmplă în noi și în jurul nostru. Ne cheamă la smerită cugetare, la trezvie și luciditate, ne invită să cercetăm duhurile¹, să deslușim semnele timpurilor, să dăm dovadă de realism și curaj duhovnicesc. Ne ajută să nu mai privim lumea din interior, prin prisma falselor ei valori și înțelepciuni, ci prin filtrul Duhului lui Dumnezeu, al Adevărului care ne face liberi. Pune degetul pe rănile vremurilor bolnave în care trăim și ne reamintește calea tămăduirii.

Mesajul e fără echivoc.

Dacă oamenii vor să supraviețuiască în continuare, trebuie să știe de ce epoca noastră este așa cum este.

Dacă vor să se vindece, e nevoie să-și dea seama cât de mult s-a infiltrat duhul lumii în sufletele și inimile lor.

Dacă vor să fie cu adevărat ai lui Hristos, creștinii trebuie să fie conștienți de apostazia acestui veac și să o combată.

E absolut esențial ca toți să poată face diferența între cele ale lui Hristos și cele care i se opun Lui – oricât de bune sau creștinești ar părea acestea la prima vedere.

Numai așa lumea va găsi puterea să fie de partea Adevărului, și nu a minciunii, a Binelui, și nu a răului, a Vieții, și nu a morții.

¹ „Nu dați crezare oricărui duh, ci cereți duhurile dacă sunt de la Dumnezeu”. (I Ioan 4,1)

VIAȚA DUHOVNICEASCĂ

Smerita cugetare însemnează că ești aproape de Dumnezeu, iar egoismul că ești aproape de Satana, adică îl ascuți pe Satana.

Ce înseamnă, Părinte Dionisie, smerita cugetare? Adică ce trebuie să facem efectiv pentru a îndepărta patimile?

Să te smerești înaintea lui Dumnezeu, asta înseamnă smerita cugetare. Dacă ai făcut o faptă bună sau o rugăciune, să nu zici că ai făcut ceva. „Eu sunt mai păcătos ca orișicare!”

Și să nu îndrăznești să-i judeci pe cei care fac răutate. „Eu sunt mai păcătos ca dânsul!”, asta înseamnă smerita cugetare. Și, dacă ai smerita cugetare, harul Sfântului Duh stă deasupra ta și te ajută în toată clipa. Dar dacă zici: „Ei, nu sunt ca acela!”, te asemeni Satanei. Adică Satana așa a zis, din cauza mândriei: „Eu o să pun scaunul meu mai înalt ca cel al lui Dumnezeu.”

Smerita cugetare însemnează că ești aproape de Dumnezeu, iar egoismul că ești aproape de Satana, adică îl ascuți pe Satana. Orice-ți spune gândul cel rău în minte tu-l socotești că-i bun, fiindcă ești departe de Dumnezeu și ascuți gândul

cel rău, adică egoismul. „Cum zic eu e bine”, asta-i egoismul, „cum zic eu, nu cum spune celălalt!”

Egoismul e de la vrăjmașul, că de aceea vrăjmașul se luptă zi și noapte cu toată omenirea, ca să instaleze în mintea și în inima omului egoismul. El știe la precizie că nu poate omul care-i mândru să treacă de vămile văzduhului și să ajungă la Dumnezeu. Că însuși Domnul zice: „Nu va locui în mijlocul casei Mele tot cel ce are mândrie”. S-a terminat. Hotărât de la Dumnezeu. Nu poți să ajungi să locuiești în casa lui Dumnezeu, în raiul desfătării lui Dumnezeu, dacă ai mândrie. O spus Dumnezeu, ne-o spus dinainte.

Acuma, nu poți să te îndreptezi, că „n-am știut!” Uite, Sfintele Cărți spun că nu poți să locuiești în raiul desfătării dacă ai mândrie. De aceea vrăjmașul știe chestiunea asta și cu asta ne vânează pe noi și ne biruiește – cu egoismul, că „eu sunt mai bun” și n-ascult. Când se instalează în mintea și în inima omului egoismul, orice ți-ar spune altul tu nu ascuți. Că tu zici: „Ce zic, ce știu eu, aceea-i bun”. Și aceea-i primejdia. (Convorbire cu studenți ASCOR, august 1999)

„Dumnezeu dragoste este”. Vezi? Dacă vrei să fii aproape de Dumnezeu, să ai dragoste, dragoste față de toată firea omenească. Dragoste nu numai față de acela care te iubește și te îmbrățișează și te sărută și-ți spune fel de fel de cuvinte frumoase...

Cum scrie Sfânta Evanghelie: „Dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, n-ați făcut nimica. Să iubiți pe cei care vă urăsc”. Că tot acolo zice așa: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din tot cugetul tău, din tot sufletul tău și toată vârtutea ta și pe aproapele tău ca însuși pe tine.”

Cine este însă aproapele nostru? Aproapele nostru este tot omul. Indiferent, fie el român, fie el de alt neam, fie el creștin, fie el de altă credință, datoria ne obligă, Sfânta Evanghelie ne obligă să-l iubim. Nu fiindcă are credința ne-ortodoxă îl iubim; îl iubim pentru că-i om. Îl iubim ca om! Orice are nevoie, să-l ajutăm. Și iubind pe fiecare, uite că cimentuim dragostea. Și dacă avem dragoste, că Dumnezeu dragoste este, atuncea suntem aproape de Dumnezeu și suntem fericiți.

Da' de-acuma, dacă ai dragoste și ai smerita cugetare, nu mai pot patimile celelalte, care-s mai rele, să te răstoarne, nu mai poți să le ascuți, adică să le practici. Te oprești, că „de ce să fac rău omului acestuia?” Și proverbul zice: „Ceea ce ție nu-ți place altuia nu-i face”. (august 1999)

Asta-i viața fiecărui creștin care vrea să capete Împărăția Cerurilor – pocăința! Și ce este pocăința? Dacă ai făcut păcate, să te pocăiești, iar dacă n-ai făcut, cu toate că n-ai făcut să te socotești păcătos, că, dacă nu te socotești păcătos, cazi din cele ale lui Dumnezeu.

Orice ai face, să spui așa: „Mi-a ajutat Dumnezeu de am făcut”, „vrea Dumnezeu și uite, vorbim noi amândoi acum”, „harul lui Dumnezeu ne ține, că, dacă s-ar îndepărta harul Sfântului Duh, nu s-ar întâmpla lucrul ăsta.”

De aceea, totdeauna să ne smerim. „Smeritu-m-am și m-am mântuit”. Smerenia asta are o mare importanță. Nu poți să te smerești dacă în sufletul și în inima ta nu ai înrădăcinat părerea că ești mai păcătos decât alții. Dacă ai zis „eh, sunt păcătos, dar nu-s ca acela”, tot atuncea ai căzut.

Chiar să-l vezi pe celălalt făcând o fărădelege, tu să socotești că ești mai rău ca el. Nu numai că așa trebuie... Nu! Să fie în sufletul și în inima ta așa, o convingere: „El greșește, dar la noapte s-o pocăi, și el e înaintea lui Dumnezeu. Eu n-am păcătuit aistea, dar am păcătuit în alt mod, cu gândul, cu cugetul”, că nu poate omul să nu fie vinovat înaintea lui Dumnezeu, fie și numai cu gândul, cu mintea. Și atuncea ai câștigat, ai reușit. (15-09-1999)

Ca să fii pe piatra nădejzii, totdeauna să spui: „Cum o fi de la Dumnezeu, dar eu am nădejdea să mă ierte”. Nu pentru că am zis „Tatăl nostru” m-o iertat Dumnezeu; s-a terminat, punct. Nu! Noi ne facem datoria cu smerita cugetare. Doar scrie destul de clar: „Când ați îndeplinit toate, tot ce este scris, toată Legea și Proorocii, ziceți că netrebnic rob sunt eu”.

De exemplu, ești argat la cineva – să zicem așa – și ți-o hotărât domnul acela: „Fă cutare, așa și

cutare”, și tu ai făcut; acum poți să te mândrești că ai făcut? Tu ești rob, ce ți-o zis acela ai făcut, dar nu poți să zici: „Am făcut, de-acuma sunt aproape de Dumnezeu”. Nu!

Bine, dacă ai făcut cu mulțumire, domnul cela rămâne mulțumit, da' tu tot rob ești, adică tot ce ți se va porunci trebuie să faci. Nu că, dacă am făcut cutare, de-acuma eu sunt sus. Că zici: „Ca rob, ce mi s-a poruncit am făcut”. Nu poți ca să te înalți. Totul este să putem căpăta smerita cugetare, asta-i. Eh, nădejdea la Bunul Dumnezeu. (25-08-2000)

Părinte, știința asta de carte e o piedică mai mare pentru a obține smerenia și chiar în calea credinței? Sunt foarte puțini intelectuali care sunt de partea Bisericii, în diverse probleme.

Vedeți? Intelectualii sunt oameni sporiți în înțelepciunea lumii acesteia, dar vezi că, dacă judecăm ceea ce spune Biserica, numai Biserica, numai Dumnezeu n-are greșeală. „Înțelepciunea lumii acesteia”, spune destul de clar Sfânta Carte, „nebulie este înaintea lui Dumnezeu”², fiindcă nu se întrebuințează înțelepciunea lumii acesteia spre slava lui Dumnezeu. Se întrebuințează spre slava omenirii, dar „omenirea în cel rău zace”.³

Numai când înțelepciunea lumii acesteia o întrebuințezi după hotărârea Mântuitorului, după

² I Corinteni 3, 19.

³ I Ioan 5, 19.

hotărârea Bisericii, atuncea e bună. Da' cei mai mulți, după ce studiază mulți ani, de-acuma din cauza egoismului încep a deveni atei. „Ce Dumnezeu? Ce cutare? Nu este. Noi am făcut! Noi, cutare.” Eh!... Și mai cu seamă acuma, că s-o făcut atâtea înlesniri în tot pământul, felurite de feluri de feluri, de-acuma foarte ușor e să te depărtezi de Dumnezeu ca și cum n-ar exista. Vezi? Trebuie băgare de seamă. Dar să cerem ajutorul Domnului! Omu-i om. Omul se pleacă spre cele rele din tinerețile lui. (2001)

Sfinții care mai sunt și astăzi totdeauna se smeresc, fiindcă numai cu smerenia poți să capeți sfințenia lui Dumnezeu. Vezi? „Smeritu-m-am și m-am mântuit”. Altfel, sub nici un motiv nu poți.

Da' vezi, diavolul știe lucrul ăsta și se osârduiește cu toată puterea ca în fiecare dintre noi să sădească sămânța faptelor celor rele, adică egoismul, înălțarea minții: „Așa e, eu sunt așa, dar nu sunt ca acela, că-s mai bun!” Acea e primejdia cea mai mare care te împiedică să mergi înaintea bunătății lui Dumnezeu. Că pe calea pe care ne ducem, unde se duce tot omul, trebuie să treci pe la vămile văzduhului, dar prin vămile văzduhului, dacă ai patima asta, sub nici un motiv nu poți trece. Vedeti?

Părinte, spuneți de înălțarea minții. De ce spuneți așa? Sfinții Părinți vorbesc de ținerea minții în inimă sau înspre inimă, a o coborî. Cum să vedem lucrul ăsta?

Alta e înălțarea minții de care-ți spun eu și alta e ceea ce spuneți dumneavoastră. Vasăzică, înălțarea minții, adică mândria, aceea e despre care vorbesc eu, că te gândești că nu ești ca celălalt, și ca celălalt, și ca altul, că ești mai bun. Și, dacă te-ai socotit așa, tot atuncea te-ai dus drept în fundul răutății.

Trebuie să cugeți așa: „Sunt mai rău decât toți care-s împrejurul meu. Țștia care sunt împrejurul meu sunt oameni sfinți, dar mă rog lui Dumnezeu să-mi facă și mie parte ca să fiu și eu ca dâșșii, că ei sunt sfinți.” Atuncea, dacă ai băgat în sufletul și în inima frăției tale că ești mai netrebnic ca toți, harul Sfântului Duh te acoperă și te înalță. Dar, dacă vei spune că „mă simt oleacă păcătos, dar nu sunt ca acela, nu sunt ca celălalt, tot sunt mai bun ca ei”, eh, aceea te doboară desăvârșit și n-ai nici un spor duhovnicesc.

Dar de ce spunea Sfântul Siluan „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui”, ce înseamnă asta?

Vezi? Ca să te păzești. Auzi ce greutăți sunt în iad! Doamne! Să te gândești la muncile acelea înfricoșate, veșnic, și să zici: „Ajută-mi, Doamne, să n-ajung acolo!” Vezi, tot ca să te smerești. Te gândești la muncile iadului care-s pregătite pentru Satana, nu pentru noi, că noi suntem zidirea lui Dumnezeu, dar, dacă ne depărtăm de bunul Părinte Ceresc și ascultăm sfaturile ispititorului, eel!...

De-acuma „ține-ți mintea în iad”, la ce urgie este acolo, ca să poți să te smerești. Vezi cum spune, ține-ți mintea în iad ca să nu greșești. Să te gândești la muncile iadului, dar așa, ca să te osârduiești: „Doamne, să nu greșesc în cutare, să nu greșesc cu cutare, ajută-mă, să nu mă judeci ca să mă duc în iad!”. Ei, foarte frumos scrie.

Sfântul Siluan spunea chiar că simțea la un moment dat flăcările iadului, conștiința păcatelor. Simțea flăcările iadului împrejurul lui.

Da, da!... Omul lui Dumnezeu o fost. (06-04-2002)

Părinte Dionisie, cum trebuie să luptăm împotriva patimilor, având în vedere că la oraș lupta este mult mai grea?

Este greu, dar nu-i cu neputință dacă omul se gândește așa: „De ce să lucrez fapta aceea care nu-i place lui Dumnezeu?” Dacă se gândește la cuvântul ăsta: „Mi-am făcut plăcerea, pentru momentul ăsta, dar pe Dumnezeu l-am supărat”, de ce să o mai fac? Că pe urmă, ca să mă îndrept trebuie oste-neală, dar oricât m-aș îndrepta, de-acuma dacă știu că Dumnezeu e supărat pe mine, nu mai am îndrăzneala aceea pe care o aveam înainte de a-L supăra pe Dumnezeu. De aceea trebuie dreapta socoteală întru toate.

Aș dori să ne vorbiți puțin despre discernământul duhovnicesc pentru că, spun Sfinții Părinți, e una

dintre cele mai mari virtuți – darul discernământului duhovnicesc. Cum poate fi dobândit el?

Numai prin smerita cugetare și „Doamne, luminează-mă!” Dumnezeu singur spune: „Fără de Mine nu puteți face nimic”. De aceea, să ne smerim, să cerem cu smerenie ajutorul Domnului. Fiindcă în-suși Domnul spune că „fără de Mine nu puteți face nimic”, noi trebuie să-L ascultăm și să cerem ajutorul Lui. Și niciodată nu suntem lipsiți de ajutorul Domnului dacă-l cerem cu smerita cugetare.

Înseamnă că Dumnezeu ne ajută tot timpul, nu ne lasă niciodată.

Tot timpul, niciodată nu ne lasă.

Chiar și atunci când păcătuim, când suntem în păcat sau în deznădejde?

Sigur. Să nu rămânem în deznădejde, că aceea e pieire desăvârșită. „Greșit-am, Doamne. Iartă-mă!” Vezi?

Ajungem uneori în situații grele. Sunt foarte dificil de trecut.

Da. Ce s-o întâmplat, ce nu s-o întâmplat... „Doamne, greșit-am!” Că vezi, Domnul s-a pogorât, după cum scrie în Sfintele Scripturi, pentru păcătoși. Nu spune că S-a pogorât din ceruri pentru drepti. Și o pățimit atâtea munci înfricoșate, care n-ar fi fost cu putință să le sufere dacă nu era Dumnezeu; așa

de mari munci! Și toate astea pentru noi, pentru păcătoși...

De aceea, oricând cerem ajutorul lui Dumnezeu, El șade cu brațele deschise: „Veniți către Mine toți cei osteniți și însărcinați”... adică cei osteniți și însărcinați cu păcate și cu multe fărădelegi... „și Eu vă voi odihni pe voi”. Vezi? Ei, da’ noi trebuie să fim sinceri! Când ne ducem către Domnul, să ne ducem pentru totdeauna aproape de El, sub umbra harului Sfântului Duh.

Vorbiți-ne puțin despre bucurie. Ce înseamnă bucuria pentru Sfinția voastră?

„Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale”. Vezi? Aceea e bucuria desăvârșită. Și ne rugăm zi și noapte: „Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale și cu duh stăpânitor mă întărește”. Vezi? Altă bucurie n-are omul pe fața pământului.

Acelea de pe fața pământului sunt trecătoare, așa-s... Trec...

Toate-s trecătoare, toate-s trecătoare, dar, dacă-s aproape de Dumnezeu, deși sunt trecătoare, sunt mulțumitoare. Ți-aduci aminte că ai avut o bucurie, da’ fiindcă ai fost aproape de Dumnezeu, rămâne sufletul mulțumit.

Părinte, spuneți-ne despre lupta cu gândurile, că e cea mai importantă pentru toți creștinii. Cum să ne luptăm, că de la gânduri pornesc toate tulburările.

Omul păcătuiește întâi cu gândul și pe urmă, dacă nu te depărtezi de gândurile cele rele pe care le seamănă satana în mintea și în cugetul tău – că el n-are trup, veșnic stă lângă tine și te „pompează” – , de-acuma trebuie să-l ascuți pe el, nu-i așa?

Și cum ne dăm seama că gândurile sunt de la cel rău? Că noi n-avem habar, nu știm.

Cum, cum nu știm? Nu știm că gândul acela nu-i bun?

Ba da, dar uneori sunt viclene, vrăjmașul ți-aduce în minte ceva care pare bun.

De aceea trebuie să ne rugăm la Dumnezeu să ne lumineze. Vrăjmașul e viclean, nu merge așa, oricum. Cu subțirătate vine, cu diplomație. Vezi? Diplomație.

Păi și cu ce le alungăm? Spun Sfinții Părinți să ne mutăm atenția. Cum facem asta, că-i cam greu de înțeles? Cu rugăciunea?

De exemplu, vezi că gândul acela nu-i bun. În loc să stai să-l cercetezi și să-l descoși, mută-ți ideea în altă parte. Zi așa: „Ce să mai gândesc asta? Dacă eu, în momentul ăsta, mor și mă găsesc înaintea lui Dumnezeu cu gândurile astea? Așa-i că m-am pierdut?” Așa să-ți fie gândul: „Dacă mor acuma?”, ca să-l poți înșela pe satana să se depărteze. De-acuma zi „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”, că rugăciunea